

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

Počátky vzdělávání na Hosíně

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Svobodová, Ph.D.

Autor práce: Václava Jordánová

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 3

Forma studia: prezenční

2011

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Václava Jordánová

Děkuji vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Zuzaně Svobodové, Ph.D. za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

ÚVOD.....	5
1 REVOLUCE 1848 A OD NÍ SE ODVÍJEJÍCÍ NÁSLEDKY I V OBLASTI ŠKOLSTVÍ	7
1.1 ZÁKONY VZTAHUJÍCÍ SE K OBECNÉMU ŠKOLSTVÍ	8
1.1.2 Vzdělání učitelů.....	9
1.2 ÚČEL VZDĚLÁVÁNÍ OBECNÝCH ŠKOL.....	10
1.3 OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ OBECNÝCH ŠKOL VE STRUČNOSTI.....	11
2 STRUČNÁ HISTORIE OBCE HOSÍN	13
2.1 KOSTEL	14
2.2 ŠKOLNÍ KNIHOVNA	16
3 HISTORIE ŠKOLY	17
3.1 SOUČASNÁ BUDOVA ŠKOLY.....	18
3.2 PŘÍSTAVBA SOUČASNÉ ŠKOLNÍ BUDOVY A VYNALOŽENÉ NÁKLAD	18
3.3 SITUACE PO ROCE 1851	19
3.4 ŽACTVO	20
3.5 SČÍTÁNÍ LIDU V OBCÍCH, KTERÉ BYLO PŘÍŠKOLENO K OBCI HOSÍN	20
3.6 CHOD ŠKOLY A ŠKOLNÍ RADA	21
3.7 VYUČOVANÉ PŘEDMĚTY A DOPAD SVĚTOVÝCH VÁLEK.....	22
3.8 SITUACE PO VÁLCE	23
4 ZNOVU OTEVŘENÍ ŠKOLY	24
5 MALOTŘÍDNÍ ŠKOLA.....	25
6 SOUČASNÁ ŠKOLA.....	26
7 ŠKOLA BUDOUCÍ.....	27
7.1 AKCE ŠKOLY	27
8 SOUČASNOST VŠEOBECNĚ	28
8.1 ZÁKLADNÍ ŠKOLA	28
8.2 MATEŘSKÁ ŠKOLA.....	29
8.3 ZAJÍMAVOSTI.....	30
ZÁVĚR.....	31
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	33

Úvod

Téma Počátky vzdělávání na Hosíně jsem si vybrala už jen z důvodu, že obec Hosín je mou rodnou obcí, je to místo, kde jsem vyrůstala. v roce 1992, kdy byla škola po dlouhém uzavření znovu otevřena, jsem já a se mnou i další žáci nastoupili do nově zřízené jednotřídní školy. Bylo nás deset a všichni jsme se znali. Ve druhé třídě už nás bylo šestnáct a do třetí třídy jsme již dojížděli do Českých Budějovic. Zbylé ročníky podle počtu dětí se rozšířily až do čtvrté třídy.

Dalším důvodem, proč jsem se rozhodla věnovat se právě tomuto tématu je, že se po letech, během studia na vysoké škole, vracím zpět do Základní školy v Hosíně a to v rámci souvislé praxe, kterou jsme si mohli sami vybrat. Rovněž se chci pokusit o jakési zmapování tamní obecné školy a pro ni nejdůležitějších obecních objektů, neboť pro případné zájemce je k dispozici pouze jedna dochovaná kronika.

Ve své bakalářské práci bych tedy chtěla ukázat obec Hosín jako celek, zjistit a popsat jak tato naše škola vůbec vznikla a jaký byl její vývoj. Interesantní jsou i informace vztahující se k rozvoji obecného školství na území našeho státu (respektive v zemi bývalého Rakousko-Uherského mocnářství), této problematice bych ráda věnovala první část své bakalářské práce, neboť právě tento vývoj a reformní změny po revoluci roku 1848 jsou dle mého názoru nejdůležitější pro současný chod školství. Velmi mne zajímají informace obsahující odpověď na otázky:

Jaká byla situace ve školství po roce 1848?

Kdo vyučoval v hosínském vzdělávacím ústavu?

Jaké předměty byly vyučovány?

Kolik do vzdělávací instituce docházelo dětí?

Jaká byla situace například po roce 1851?

Kdo byl členem školní rady či jaký vliv měly na chod školy obě světové války?

Rovněž mne zajímala odpověď na otázku, jak se vyvíjela malotřídní škola. Zajímavé jsou i informace o tom, jaké plány má hosínské vedení výchovně-vzdělávacího ústavu do budoucnosti. Hodný zjišťování je i aktuální stav obce a rozvoj mateřské a základní školy, tedy na základě jakých vzdělávacích programů je výuka vedena. Zajímalo mě i, kteří vyučitelé zde vyučovali (například od roku 1806 do 1975 – toto období jsem si vybrala, protože škola byla po roce 1975 uzavřena a znovuotevřena až roku 1992).

Jelikož se jedná o téma s historickým podkladem, na které je k dispozici opravdu málo literatury, chtěla bych na výše zmíněné otázky odpovědět formou písemného shrnutí a popisování. Finanční problematiku nemám v plánu řešit, poněvadž v kronikách je zmiňováno především o platu učitelů a to v této práci nepovažuji za nejdůležitější.

Ačkoli původní budova školy byla vybudována u fary, už roku 1599 pro svou práci jsem si zvolila období od roku 1848, neboť v tomto období procházelo školství podstatnými změnami, o čemž je zmíněno výše.

Chod školy byl ovlivněn i světovými válkami, ráda bych zjistila, shrnula a následně popsala jak. Inspirací mi byl pan Jůva a jeho *Stručné dějiny pedagogiky: „19. století je etapou velkých ekonomických, sociálních i politických proměn v Evropě i na ostatních kontinentech. Je charakteristické nebývalým rozvojem podnikání, průmyslu a obchodu. Prudce se zvyšuje počet obyvatelstva, které se stále více koncentruje do rychle se rozvíjejících velkoměst, mění se mapa Evropy i světa, narůstají vážné konfrontace politické a sociální. Krok za krokem se prosazují i nové požadavky na výchovu a vzdělání, rozvíjí se síť školských i mimoškolských edukačních zařízení a před pedagogickou teorií stojí nelehký úkol řešit všeobecnou i odbornou přípravu širokých vrstev obyvatelstva. Výchovné koncepce minulých staletí jsou dále rozvíjeny, podrobovány kritice a nahrazovány novým řešením“*.¹

---

1 Jůva, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Brno, 2003. ISBN 80-7315-062-X. s. 35.

1 Revoluce 1848 a od ní se odvíjející následky i v oblasti školství

Podstatnou změnou čili důsledkem nevydařené revoluce v roce 1848 byl, mimo jiné, i rozpad feudalismu. Tím pádem došlo k ukončení procesu konstituování českého národa, čemuž se tehdejší vládní moc snažila všemi prostředky zabránit. Zrušila tedy ústavu, nastolila nový absolutismus, čímž utužila byrokracii, obnovila cenzuru a tiskovými zákony omezila publicistiku.²

Je pochopitelné, že nastalá politická situace nevytvářela podmínky pro realizaci pokrokových školských návrhů. Elementární školství odpovídalo struktuře roku 1774, tedy systému skládajícího se ze vzdělávacích institucí typu triviálního, hlavního normálního. Za vlády Bachova absolutismu se školství znovu dostalo plně do rukou církve. Bylo to učiněno tzv. konkordátem, jenž měl v praxi podobné výsledky jako Fallouxovy zákony ve Francii a regulativy v Německu. Církevní úřady tedy schvalovaly učebnice, rozhodovaly o obsazování volných učitelských míst a svazovaly do jisté míry svobodného ducha školy církevními obřady.³

V roce 1855 vyšel v návaznosti na konkordát ministerský výnos, jenž hovořil o nevhodnosti reálií v elementární škole a zbrzdil tak metodickou tvorbu řady učitelů triviálních a hlavních škol. Trivium bylo ale i nadále pokládáno za plně postačující obsah vzdělání.⁴

V roce 1860 došlo k vydání říjnového diplomu, jehož obsah rušil absolutismus a obnovoval ústavu. Zrušení absolutistického režimu vyvolalo v Čechách značnou politickou, hospodářskou ba i kulturní odezvu. Cenzura tisku již nebyla oficiálně tolerována, díky čemuž docházelo k jakémusi rozvoji všeobecného dění a samozřejmě i k intenzivnější informovanosti obyvatel k daným problematikám.⁵ „Začaly vycházet české noviny a časopisy, rozvinula se spolková činnost (v roce 1861 byl založen pěvecký spolek Hlahol, v roce 1862 tělocvičná jednotka Sokol). Obnovení spolkového života vedlo

---

²VÁŇOVÁ, Růžena a kol. *Výchova a vzdělání v českých dějinách*. s. 6-7.

³Tamtéž, s. 6-7.

⁴Tamtéž, s. 6-7.

⁵Tamtéž, s. 6-7.

*i ke vzniku četných učitelských jednot, které nesly název Budeč nebo Komenský. Tyto jednotky usilovaly zejména o potvrzení národního uvědomění učitelstva a o zvýšení jeho pedagogického vzdělání. Staly se významnými středisky pedagogického ruchu.*⁶

1.1. Zákony vztahující se k obecnému školství

Zákonné úpravy se týkaly možností zakládat školy a výchovné ústavy, stanovení státu jako nejvyššího možného dozorce a vychovatele, možností voleb povolání a k tomu příslušných studií a nevýlučně i vyučovacího jazyka. Například v lednu roku 1866 došlo ke zrovnoprávnění obou jazyků, tedy německého i českého. Bylo tak ustanoveno, že jeden jazyk bude jazykem vyučovacím a druhý bude nepovinně vyučovacím předmětem daných škol. Rovněž došlo, ale dalším zákonem, ke zpřístupnění vzdělání všem dětem tedy bez rozdílu náboženského vyznání, církevní školy se staly veřejnými až po splnění určitých kritérií. Tím pádem se stal právě stát jakýmsi schvalovatelem učebnic, v kompetenci církve zůstalo i nadále rozhodování o osudu učebnic náboženství.⁷ Zda byla tato rozhodnutí omezující dosud tak aktivní vliv církve vhodná, není mým záměrem posuzovat. Došlo i k rozdělení základního školství, tedy na úroveň obecných škol a měšťanských, k zřízení ústavů pro vzdělání učitelů příslušných typů vzdělávacích institucí, ke stanovení povinné osmileté školní docházky a podobně. Úkolem škol bylo v dětech pěstovat dobré mravy a zbožnost. Vychovat z nich dobré občany státu. Touto problematikou se budu trochu podrobněji zabývat v následujících kapitolách.

Obecné školy byly zřizovány jak soukromou cestou tak veřejnou. Jak jsem psala výše, byly určeny všem dětem bez rozdílu náboženského vyznání. Dle mého je zajímavý požadavek toho, za jakých podmínek měla být obecná škola zřízena. Muselo být respektováno pravidlo, *„že škola musí být zřízena tam, kde na hodinu dokola a dle průměru pětiletého jest více než čtyřicet dětí, které musí chodit do školy přes půl míle vzdálené.*⁸

Dle zákona z května 1869 byl obsah vzdělávání na obecných školách byl tvořen náboženstvím, jazykem, počty, reáliemi, psaním, naukou o geometrii, zpěv a tělocvik a

---

⁶VÁŇOVÁ, Růžena a kol. *Výchova a vzdělání v českých dějinách*. s. 6-7.

⁷Tamtéž, s. 7-8.

⁸Tamtéž, s. 10-11.

další, k čemuž se vztahuje Příloha I. a částečně i kapitola 1.3 Obsah vzdělávání obecných škol ve stručnosti. Pro dívky byly povinné ruční práce a nauka o domácím hospodářství. Vyučované předměty procházely částečnými úpravami, v období vzniku Československa k nim přibyla ještě vlastivěda. Školu, dnes bychom řekli základní, děti navštěvovaly od svých šesti let do víceméně dosažení 14. roku věku. Mohly ale školu přerušit a to poté co si plně osvojily základní dovednosti psaní, čtení a počtů. Další část zákona byla věnována učitelskému vzdělání⁹, které jsem se rozhodla zařadit do samostatné kapitoly, neboť právě tyto požadavky jsou dle mého opravdu důležité, ukazují totiž celistvý pohled na tehdejší základní školství. Chci tím ukázat, jak důležitý je i kantorský post a příprava na vykonávání učitelské profese, neboť pomyslný kruh (obecného) vzdělávání není tvořen jen vyučovými předměty, povinnostmi žáků (o kterých hovořily *prováděcí předpisy a od roku 1870 i školní a vyučovací řád pro školy obecné*¹⁰) a legislativou, ale i kantory a jejich povinnostmi.

Co se týče zákonů vztahujících se k tomuto typu škol a školství vůbec, postupně se měnily a to jak jejich části, tak celá ustanovení. Mým záměrem ale není zabývat se tímto tématem hlouběji.

1.1.2 Vzdělání učitelů

Z legislativních změn vycházejících z porevolučních let mne zaujaly požadavky týkající se vzdělávání učitelů. Musím říct, že se mnoho zachovalo do současnosti, výjimkou je výuka na ústavech rozdělených podle pohlaví. Ústavy věnující se vzdělávání budoucích kantorů byly zřizovány jako čtyřleté. Absolvent, absolventka si musel osvojit vědomosti a dovednosti týkající se oblasti „náboženství, vychovatelství a nauky vyučovací, historie a pomocných věd těchto nauk, mluvnice, písemnosti, literatury, matematiky (počítání, algebry a geometrie), popisujících přírodověd (zoologie, botaniky, mineralogie), přírodopytu, geografie a historie, nauky o ústavě vlastenecké, polního hospodářství, psaní, kreslení (geometrické a od ruky), hudby a tělocviku. Pokud k tomu byla příležitost, měli být chovanci naučeni i způsobu vyučování hluchoněmých a slepých. Ženské ústavy

---

⁹VÁŇOVÁ, Růžena a kol., *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*, s. 10.

¹⁰Tamtéž, s. 12-13.

poskytovaly též obsah vzdělání, navíc byla zastoupena nauka o domácím hospodářství a ženské ruční práce, podle příležitosti měly být budoucí učitelky poučeny o organizaci dětské opatrovny.

Podmínkou přijetí do ústavu byl věk (dokončený patnáctý rok), zdravotní stav, mravní bezúhonnost a náležité přípravné vzdělání (...).¹¹ Podmínky přijetí se do jisté míry zachovaly dodnes. Dále se absolventi museli podrobit zkoušce dospělosti, dnes bychom řekli maturitě. Vysvědčení hovořící o ukončení učitelských studií opravňovalo jedince k tomu, že mohl vykonávat funkci vyučitele nebo prozatímního učitele k naprostému stanovení postu učitele se vztahoval požadavek získání vysvědčení učitelské způsobilosti k této zkoušce se mohli přihlásit vyučitelé s nejméně dvouletou praxí. Další vzdělávání kantorů bylo zajišťováno prostřednictvím školních časopisů, učitelských knihoven a pravidelně probíhajících konferencí. Počet učitelů ve vzdělávacím ústavu závisel na počtu žáků, na jednoho učitele připadalo osmdesát dětí, při polodenním vyučování sto dětí. Plat měl být tak vysoký, aby umožňoval spořádané žití kantora a jeho rodiny.¹²

1.2 Účel vzdělávání obecných škol

Výše jsem se zmínila o obecném úkolu obecných škol, tedy o výchově dětí z hlediska mravnosti, náboženství a vůbec z dítěte vychovat poslušného občana Rakousko-Uherského zřízení. To s sebou bohužel neslo i nerespektování národních (českých a slovenských) tradic. Mám tím na mysli do jisté míry netolerování národní výchovy, ale vyzdvihování Rakousko-Uherských symbolů moci.

Jinými slovy by se dalo říci, že cíl neboli účel vzdělávacích institucí bylo osvojení si vědomostí a dovedností týkajících se již zmíněných oblastí a samozřejmě rozvoj po stránce duchovní. Protože byly v těchto typech škol vzdělávány a vychovávány děti spíše z lidových vrstev, muselo se počítat s faktem, že po dosažení základního stupně vzdělání většina dětí opustí oblast školství a budou se věnovat hospodářským a jiným pracem a zbylé děti absolvují ještě střední stupeň vzdělání. Muselo se tedy učivo uspořádat tak, aby to vyhovovalo oběma variantám. Docházelo k mnoha změnám, k mnoha možným

---

¹¹VÁŇOVÁ, Růžena a kol., *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*, s. 12.

¹²Tamtéž, s. 12.

variantám řešení, ale ačkoliv se na první pohled zdály být přijatelné, například *potřeba přiměřené volby a rozdělení učiva, aby děti zproštěny byly nepřiměřených požadavků na ně činěných (a aby tedy poměrně velký počet dětí normálně vyvinutých nemusel opakovat), respektování praktických potřeb budoucího povolání, praktické aktuální potřeby využívat dětskou pracovní sílu*¹³, docházelo ve skutečnosti k úpadku vzdělávací složky na úkor složky výchovné. Učivo tedy bylo vyučováno příliš obecně. Změny probíhaly spíše ve prospěch dětí, které nepočítaly s dalším studiem a v neprospěch dětí o dalším vzdělání uvažujících.¹⁴ Takový výsledek není zrovna nejlepší, možná by bylo vhodnější, kdyby byly kladeny větší nároky na obecné vzdělání pro děti bez dalších perspektiv ohledně následného studia. Možná by se tím zvýšila úroveň vzdělanosti, ale na druhou stranu by asi opravdu docházelo k přetěžování žáků, jejichž další povinností byla výpomoc v domácím nebo náhradním (pokud šel jedinec do „služby“ k sedlákovi) hospodářství.

1.3 Obsah vzdělávání obecných škol ve stručnosti

K této problematice se mi podařilo najít několik informací, budu se je tedy snažit shrnout a vypsát jen to nejpodstatnější a co nejstručněji. Vyučované předměty byly stanoveny výše zmíněným zákonem z roku 1869, vyučovacím řádem z roku 1870 a dále. Později docházelo k úpravám a to prostřednictvím legislativních dokumentů. Základ tvořilo trivium a náboženství, tedy jakési minimum toho, co měl žák umět, pokud si osvojil psaní, čtení, počty, mohl opustit školní ústav, jakési minimum, které bylo předmětem kritiky. Cílem bylo tedy praktické využití vědomostí a dovedností.¹⁵ o vyučovaných předmětech, počtu hodin pro dívky a pro chlapce hovoří příloha I a II, příloha II je z roku 1915, kde je patrné, jakými změnami prošla. v první tabulce (příloze I) můžeme zjistit, do jaké míry docházelo k *diskriminaci ženského vzdělání svědčící o preferování role matky a hospodyně před ostatními rolemi ženy, v zásadě nepředpokládající kvalifikované, o vyšší studium opření zaměstnání ženy. (...) Osnovy připouštěly doplňky a změny, zejména redukci učiva pro ménětřídní školy. (...) Poskytovaly tedy učitelé poměrnou volnost ve*

---

¹³VÁŇOVÁ, Růžena a kol., *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*, s. 22.

¹⁴Tamtéž s. 22-23.

¹⁵Tamtéž s. 23-31.

*výběru učiva i metodě.*¹⁶ Jak se obecné školy rozvíjely, do jaké míry se rozrůstaly školní třídy, je zmíněno v Příloze III, kterou jsem se rozhodla zmínit na závěr obecného rozvoje školství. Následující kapitoly se již plně věnují hosínské obecné škole.

---

¹⁶VÁŇOVÁ, Růžena a kol., *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*, s. 25-26.

2 Stručná historie obce Hosín

Jen pár kilometrů severně od Českých Budějovic se na výrazném návrší rozkládá obec Hosín. Největší dominantou obce je kostel sv. Petra a Pavla. Název obce Hosín vznikl z osobního jména Hoša a původně zněl Hošín. První písemné zmínky o Hosíně jsou z roku 1330 a zdejším faráři Oldřichovi.¹⁷

Okolní krajina byla osídlena už hluboko v pravěku, jak to dokládají především mohylová pohřebiště v lese Bory severovýchodně od obce. Jsou to tři skupiny, z toho dvě malé o třech mohylách a jedna větší (nedaleko letiště) se dvaceti mohylami.¹⁸

„Osídlení prostoru, na němž se obec rozkládá, je ovšem mnohem starší. Archeologické nálezy prokazují, že zde lidé žili již v době bronzové, z níž se v blízkosti dnešního Hosína dochovalo několik mohyl. v době osídlování jižních Čech slovanským obyvatelstvem zde vzniklo sídliště hradištního typu, jehož součástí se stal kostelík sv. Petra a Pavla, zbudovaný někdy mezi druhou polovinou 11. století a koncem století následujícího. Ve 13. století, kdy již tato sakrální stavba svou prostorovou kapacitou nepostačovala, byl v Hosíně postaven nový, raně gotický kostel, do nějž byl někdejší svatostánek začleněn jako sakristie. Již ve středověku byl Hosín farní vsí a již z předhusitské doby známe jména několika zdejších duchovních správců. Hosín náležel k panství, jehož střediskem byla Hluboká nad Vltavou, a sdílel s ním jeho vrchnosti. Ty se do poloviny 17. století rychle střídaly, protože hlubocké panství, které i s hradem náleželo českým králům, bylo často zastavováno příslušníkům různých šlechtických rodů (např. Lobkovicům, Pernštejnům, pánům z Hradce či Malovcům z Malovic).“¹⁹

Více informací o této obci (informací, které podávají rozdílné či doplňující fakta) je těžko dosažitelných nebo jsou mým rukám skryty. Každopádně nedílnou součástí obce je místní kostel, kterému je věnována následující kapitola.

¹⁷ PROKOPOVÁ, Zdeňka. *Ševětín Hosín Dolní Bukovsko*. České Budějovice, 1997. ISBN 80-238-1189-4. s. 46.

¹⁸ KOVAŘ, Daniel, *Českobudějovicko II. Pravý břeh Vltavy*. České Budějovice, 2008. ISBN 978-80-86829-41-8. s. 63.

¹⁹ www.hosin.cz

2.1 Kostel

Jelikož obecná škola byla původně postavena jako škola farní, je nezbytné, aby zde byla zařazena kapitola o místní církevní stavbě, o které je mimo jiné dostupných mnoho informací.

Třebaže je Hosín poměrně dobře viditelný, příjezd nemusí být pro turistu, popřípadě návštěvníka snadný. Je možné vézt auto směrem z Borku na hlavní silnici České Budějovice-Praha nebo z Hluboké-Zámostí od nádraží na pražské trati. Nedaleko Hosína bylo nalezeno mohylové pohřebiště z doby bronzové a v místě obce je archeologicky doloženo hradiště. Energetický bod je právě v kostele, který má z toho hlediska opravdu zajímavou historii: *„Původní malý románský kostelík s oltářem orientovaný na sever je považován za nejstarší dochovanou stavbu na Českobudějovicku, pocházející snad ze druhé poloviny 11. Století. v roce 1330 byla již písemně zaznamenána existence většího gotického farního kostela sv. Petra a Pavla. Tento byl přistavěn k románskému rovněž v severojižním směru tak, že starý kostelík (spíše kaple) tvořil sakristii. Mnohem později, v roce 1899, byl již nedostačující kostel zbořen, avšak románská kaple ponechána. K ní napříč již ve východním směru byl vybudován kostel dnešní jako novorománský, stejného jména.“*²⁰

Energetický bod, o němž je zmíněno výše, nelze nalézt v novém kostele, neboť zůstal v románské kapli, kde zaujímá klasickou polohu. Nacházelo se zde totiž druidské božiště a to umožňovalo, jak se zdá, mentální kontakt s bytostmi mimo Zemi. Nyní je však jeho síla bohužel oslabena i přes to, že Hosín leží na geologickém rozhraní. To je možná také důvodem toho, že Hosín má poměrně málo spojovacích linií.²¹

Zaujal mne text v místním internetovém turistickém průvodci. Uvedla bych jej vlastními slovy, ale slova autora původního textu jsou volená lépe. Následující ukázkou bych ukončila kapitolku vztahující se k místnímu kostelu, jako energeticky významnému bodu a z hlediska pedagogiky jako k místu, s nímž byl spojen chod farní školy.

„Původní kostelík sv. apoštolů Petra a Pavla byl postaven v románské slohu v době

---

²⁰KOZÁK, Pavel. *Tajemná místa na samém jihu Čech*. Praha 1999.

²¹Tamtéž.

mezi druhou polovinou 11. století a koncem století následujícího. Nedostatečná kapacita objektu vedla ve 13. století k vybudování nového, raně gotického chrámu. Starý kostelík však nezaničil, neboť byl do novostavby začleněn jako sakristie, která se později, někdy kolem roku 1340, dočkala hodnotné freskové výzdoby. K dalším větším úpravám hosínského svatostánku došlo v epoše baroka, kdy byla mimo jiné zřízena naproti presbytáři kruchta pro provozování chrámové hudby. Hojná účast věřících nejen ze samotné hosínské farnosti, ale také odjinud, na zdejších církevních slavnostech se na sklonku 19. století odrazila v úvahách o zbudování nového, velkého reprezentativního chrámu. Od myšlenky se v únoru 1899 přikročilo k činu. Barokizovaný gotický kostel byl tehdy stržen a na jeho místě začal rychle vyrůstat mohutný pseudorománský objekt. Zbourán ale nebyl původní románský kostelík (sakristie), který stavitelé opět začlenili do novostavby, a to jako její boční kapli na východní straně. Nový chrám byl dokončen a vysvěcen již v září 1900. Pseudorománský kostel, postavený ze žlutých šamotových cihel a z kamene, není orientován presbytářem k východu, jako je tomu u většiny chrámových staveb, ale na jih. Má půdorys rovnoramenného kříže se třemi apsidami v závěru. Na východě přiléhá ke kněžišti sakristie. Západní průčelí kostela je tvořeno otevřenou předsíní, vyzdobenou erby někdejších hosínských vrchností. Chrámová věž má čtvercový půdorys a z rohu křížení lodí se vypíná do výšky 36 metrů, dvě malé vížky zdobí severní průčelí kostela. Oltáři s nebesy, zhotovenému z mramoru a pískovce, vévodí postavy světců, jimž je chrám zasvěcen, sv. apoštolů Petra a Pavla. Na prahu 20. století, v průběhu prací spojených se začleněním původního románského kostelíku do nového chrámového prostoru, byly objeveny výše zmíněné cenné gotické malby. Vzápětí nato fresky restauroval akademický malíř Ludvík Kuba a v podobě, kterou jim obnova vtiskla, je můžeme obdivovat dosud. Součástí chrámového interiéru je celá řada dalších pozoruhodných architektonických prvků a umělecky ztvárněných kusů mobiliáře, povětšinou pseudorománských, zčásti však také převzatých ze staršího vybavení kostela. Spolu s mohutnou chrámovou stavbou, která se hrdě vypíná nad Českobudějovickou pánví, dotvářejí specifickou atmosféru tohoto sakrálního prostoru.²²

---

²² www.hosin.cz

2.2 Školní knihovna

„Školní knihovna vznikla roku 1807, čítala během roku 1880-399 číslovaných knížek. Největší zásluhou o zřízení této knihovny získal Václav Suchan, rolník s Opatovic tou dobou byl školním předsedou. Příčiněním jeho dala každá přiškolená obec jistou částku v penězích. v Opatovicích dal sedlák po 2 zlatkách, chalupník 1 zlatku, dorostlý synek 50 krejcarů, obecní sluha, kovář 50 krejcarů. Důstojný pán Jan Perner, farář v Hosíně, 10 zlatých. Hrdějovice osmnáct zlatých, obec Hosínská 15 zlatých, Dobřejovice 2 zlatý.“²³

Historie knihovny se vyvíjela poměrně zdárně. Současná situace je následovná: Protože jsou knihy čím dál dražší, je jejich nákup omezen. Zájem knihovny je zaměřen na dětskou literaturu a více se obměňuje a doplňuje fond krásné literatury pro mládež a naučná literatura. Ostatní čtenáři si vybírají knihy specificky podle svých zájmů a jsou jim nabízeny i výpůjčky periodik.

Čtenáři jsou převážně děti a mládež do 15 let. Děti odpovídají či luští zábavné kvízy a sudoku o ceny, které nabízejí soutěže v jednotlivých časopisech, které se odebírají. Odpovědi na soutěžní otázky hledají jak na internetových stránkách, tak v knihách z Jihočeské vědecké knihovny, kde se mohou například dočíst, jaké ve kterém měsíci probíhá jubileum spisovatelů nebo básníků. Mladí čtenáři se účastní různých výstav vztahujících se k osobnostem jednotlivých literátů a s nimi spojeného čtení knih.

Společně ze základní školou, která je v obci, je knihovna přístupná a podnětná k motivaci pro čtení a čtenářskou gramotnost dětí, budování celoživotního kladného vztahu ke čtení a ke knihovnám.

Nové knihy jsou pořizovány nákupem z příspěvku zřizovatele obce Hosín jednou až dvakrát ročně v hodnotě 10.000-12.000 Kč. Dále dochází k výpůjčkám z Jihočeské vědecké knihovny jednou až dvakrát ročně a to v rozsahu asi 200 knih. Výpůjční doba je vzhledem k počtu obyvatel dvakrát týdně dvě hodiny. Registrovaných účastníků je 78 z toho 29 do 15 let. Knih je 3.048ks.

---

²³Školní kronika Hosín, s. 8 – 9.

3 Historie školy

„Nejstarší zprávy o škole na Hosíně jsou již z přelomu 16. a 17. století. Tehdy zde vznikla farní škola, kterou navštěvovaly nejen hosínské děti, ale také žáci z přífařených obcí. Ze 17. a 18. století je již k dispozici více dokladů o zdejších kantorech, kteří se vedle samotné výuky aktivně účastnili společenského života obce. Reprezentovali místní inteligenci a podíleli se mimo jiné na organizování církevních i světských slavností s účastí žactva. Roku 1858 byla na Hosíně postavena nová školní budova nedaleko kostela. Brzy však ani ta svou kapacitou nepostačovala, a tak došlo již roku 1886 k přestavbě a rozšíření objektu. Do školní budovy byla za první Československé republiky situována obecní knihovna, roku 1944 zde pobývali němečtí civilisté, kteří prchali před postupující frontou. Roku 1975 byla výuka na Hosíně pro nedostatek žáků pozastavena. Výuka byla znovu obnovena v roce 1992.“²⁴

František Nováček, zakladatel hosínské školní kroniky, která je psaná patrně od roku 1881, zde učiteloval a zároveň zastával funkci ředitele školy. Právě pan Nováček informuje o tom, že v hosínské škole existovala kronika ještě starší než ta „jeho“ a sice z roku 1767. Bohužel se ale ztratila a dnes už nikdo neví, kde by mohla být uložena. Nepomáhá tomu ani fakt hovořící o tom, že všechny dostupné archivy byly prohledány. Podstatné je ale to, že zakladatel výše zmíněné kroniky z roku 1881 kroniku, jež je pro současného člověka nedostupná, patrně v rukách měl a opsal z ní to důležité. Na příklad údaje o začátcích hosínské školy a o kantorech působících od samotného počátku založení školního ústavu. Dále se díky panu Nováčkovi můžeme dozvědět, že škola v Hosíně existovala již v roce 1599 a jejím prvním řídícím učitelem byl Mathius rektor Hosínský.²⁵

Ve středověku se školy zřizovaly při farách, které byly vždy v těsné blízkosti kostela. Tak tomu bylo i v obci Hosín a to až do roku 1851.²⁶

---

²⁴ www.hosin.cz

²⁵ Školní kronika Hosín, s. 12.

²⁶ Tamtéž, s.10.

3.1 Současná budova školy

Současná budova hosínské školy byla postavena v letech 1850 až 1851 na pozemku, který byl získán výměnou s tehdejšími sousedy Josefem Novákem, jenž však musel doplatit ještě 600 zlatých. Plány na novou školu, tehdy ještě dvoutřídní, vypracoval hlubocký stavitel Josef Chadt, který i stavbu řídil. Po dostavbě školy dostala číslo popisné 41 o výměře 467 m².²⁷

O výstavbu nové školy se nejvíce zasloužil tehdejší další řídící učitel Josef Lakmayer, který v žádosti o stavbu nové školy zdůvodňuje žalostný stav školy stávající. Doslova uvádí že: „*Učebna jest malá, tmavá a pro tolik dětí nepřiměřená, podlaha jak v učebně, tak v bytu učitelově je shnilá, rámy v oknech a futra ve dveřích jsou vesměs shnilé, střecha je tak chatrná, že déšť a sníh volně dovnitř může a zvětšení staré školy na dvoutřídní je nemožné*“.²⁸ Počet zapsaných dětí v tomto roce byl 174. Pan Josef Lakmayer chtěl zařídit ještě zahrádku, ale z těchto plánů bohužel sešlo. v roce 1854 se Josef Lakmayer přestěhoval do nové školy.²⁹

Od roku 1813 zde vyučoval pomocník hosínského učitele. Protože i přes dokončenou stavbu budovy bylo dětem a vyučujícím dopráno málo místa, probíhalo vyučování střídavě v soukromých domech. Školu na Hosíně navštěvovaly lhotické a chotýčanské děti.³⁰ Jelikož bylo dětí i přes to málo musela se zřídit škola malotřídního typu o které se zmiňuji v kapitole 5.

3.2 Přístavba současné školní budovy a vynaložené náklady

Postupem času se však ukázalo, že ani nová dvoutřídní škola není pro tak velký počet dětí postačující a proto v roce 1886, tedy 35 let po její výstavbě, byla přistavena další část na severní stranu. Byla přistavena 3 třída v patře a tři místnosti v přízemí, které sloužily za byty pro učitele a kabinet. Celou přístavbu iniciovali „Dobřejovičtí“ ti chtěli výstavbu školy v Dobřejovicích, ale z různých důvodů od tohoto požadavku ustoupili a podpořili

---

²⁷ Školní kronika Hosín. s. 1.

²⁸ Tamtéž s. 1.

²⁹ Tamtéž s. 2.

³⁰ KOVAŘ, Daniel, *Českobudějovicko II. Pravý břeh Vltavy*. České Budějovice, 2008. ISBN 978-80-86829-41-8.

přístavbu školy v Hosíně.³¹ „Tehdejší majitelé Jan a Marie Brašničkovi prodali pozemek potřebný ke stavbě 1m2 za 7 zlatých. Celkem bylo zakoupeno 32m2 za 224 zlatých. Na stavbu byl vypsán konkurs v časopise „Budivoj.“ Rozpočet na stavbu činil 4.310 zlatých. Plány provedl stavitel Heribert Bendík z Lišova. Celá přístavba včetně plánů a s činností s tím spojeným přišla na 5.227 zlatých 67 krejcarů“.³²

Tato suma byla rozdělena na jednotlivé poplatníky, tedy přiškolené obce, jak se tehdy říkalo. Na přístavbě se spotřebovalo 40m3 kamene, který z dražby zajistil i s dovozem Václav Zevl z Hosína. Dále 52.000 cihel, které i s dovozem zajistil Václav Ondok z Hosína. Tesařské, zednické a pokrývačské práce byly svěřeny zednickému mistru Martinu Jarolímovi z Českých Budějovic. Na práci se dále podíleli a v kronice jsou právem zmíněni zedníci Jan Bíca, Jakub Hruška, Jan Šulista, Martin Šulista, František Žáček a další, o tomto rozšíření školy jsou přesné informace a údaje ve školní kronice založené roku 1881.³³

3.3 Situace po roce 1851

Trochu snadnější úlohu měli kantoři po roce 1851, kdy škola již byla dvoutřídní a zvláště pak po roce 1886, kdy byla škola již trojtřídní. Ta pak víceméně zdárně fungovala až do školního roku 1933/1934. Po tomto roce byla škola opět dvoutřídní. v tomto roce se počet dětí snížil a to tím, že byla otevřena nová škola v Hrdějovicích a tak do školy v Hosíně chodily jen místní děti, žáci z Opatovic (včetně dvora Nové Obory) a z Chýňavy. Dobřejovičtí své potomky do naší školy neposílali, neboť i u nich byla zřízena a od roku 1901 otevřena jednotřídní škola.

Nadměrné množství dětí tisíců se v omezeném prostoru mělo určitě své nedobré následky i v oblasti hygieny, což se samozřejmě projevovalo na jejich zdravotním stavu žáků. Doslova tragický byl školní rok 1887/1888.³⁴ Stojí za to zde citovat kronikáře, který uvádí: „Ve školní obci Hosín roku 1888 v měsíci květnu vypukli“ nemoce.“ *Řivolaný lékař okresní shledal, že je to Epidemie spalniček a nařídil školní návštěvu zastaviti a rodičům sdělil návod, jak s dětmi svými zacházeti a jich ošetřovati mají.*

³¹Školní kronika Hosín, s. 47.

³²Tamtéž, s. 47-48.

³³Tamtéž, s. 48-49.

³⁴Tamtéž, s. 30-31.

„Nemoce“ trvaly od měsíce května 1888 až do měsíce června 1888. Skoro všechny děti z přiškolených obcí: Hosín, Hrdějovice, Opatovice, Dobřejovice onemocněly. Začátek byl bolení hlavy, slabost těla, posléze vyraženiny červených fleků na těle. Na kterém dítěti se červené fleky nevyrazily-zemřelo. v Hosíně zemřelo pět dítek, v Hrdějovicích šest a v Dobřejovicích osm. Ve které rodině byly děti dosti ošetřovány podle návodu pana okresního lékaře, uzdravily se. Žádný s lidu nepamatoval podobnou nemoc mezi dětmi. Nejvíce dětí zemřelo v Lhoticích (16) a v Chotýčanech (18). Matějkovi rolníku v Chotýčanech zemřelo všech pět dítek po sobě na spalničky. z Hosína šířila se nemoc do Hluboké. Do Hosína přišla z Českých Budějovic.³⁵

3.4 Žactvo

Počty dětí byly v dřívějších dobách, ve srovnání s dnešními, velmi vysoké. První údaj o počtu dětí v místní jednotřídní škole je uváděn z roku 1791: jednotřídní školu navštěvovalo 156 dětí. v roce 1800/1801 to bylo 172 dětí a v roce 1816 už 207 dětí, v roce 1821 do školy chodilo 187 dítek a v roce 1851 do nové budovy chodilo taktéž 187 žáků. A tak bychom mohli pokračovat dále. Nejvíce dětí školu navštěvovalo v letech 1880 až 1900. v roce 1890 jich bylo zapsáno 277.³⁶

3.5 Sčítání lidu v obcích, které bylo přiškoleny k obci Hosín

	Sčítání lidu v roce 1816	1890	1920
Hosín	324 obyvatel, 39 č.p.	546 obyvatel 73 č.p.	698 obyvatel
Hrdějovice	284 obyvatel, 33 č.p.	389 obyvatel, 49. č.p.	1040 obyvatel
Opatovice	116 obyvatel, 13 č.p.	224 obyvatel, 16 č.p.	192 obyvatel
Dobřejovice	221 obyvatel, 24 č.p.	464 obyvatel, 69 č.p.	
Chotýčany	203 obyvatel, 23 č.p.	270 obyvatel, 38 č.p.	
Lhotice	117 obyvatel, 20 č.p.	238 obyvatel, 41 č.p.	

³⁵ Školní kronika Hosín, s. 59-60.

³⁶ Školní kronika Hosín, s. 99, 134.

Pro srovnání s dneškem jsou tato čísla opravdu zajímavá.

Sčítání lidu v roce 2000 vydalo závěrečný počet obyvatel na 460.

3.6 Chod školy a školní rada

Školní ústav určený základnímu vzdělání dětí, kterému je tato práce věnovaná, nesl do roku 1869 název Škola farní, o rok později Škola obecná. Až později v roce 1959, kdy docházelo k celkovému přejmenování škol, nesla název Národní škola.

Školní rada zasahovala a vlastně dbala na řádný chod ústavu. Předsedou rady, ve které měla každá obec svého zástupce, většinou svého starostu, býval ze zákona vždy starosta místní.³⁷

Na příklad roku 1892/1893 toto složení:

„Předseda: Václav Zevl, rolník z Hosína starosta

Členové: František Nováček, řídící učitel

Václav Ondok, rolník dohlížitel

Václav Fajtl, rolník z Hrdějovic

Jan Benda, rolník z Opatovic

Václav Kubeš, rolník z Dobřejovic

Ferdinand Ritter, děkan

Vincent Štich, správce velkostatku

Tomáš Holub, náhradník

Jan Čížek, náhradník“³⁸

Místní školní rada byla volena vždy na tři roky. Náplň její činnosti byla celkem daná příslušnými předpisy. Měla na starosti zejména dohled nad řádnou docházkou dětí, správnou pedagogickou činností učitelů či zajišťování materiálního zabezpečení školy včetně otopu v zimních měsících.

V roce 1786 byla na Hluboké nad Vltavou a v Libniči vystavena fara. Následkem toho byla hosínská osada rozdělena. Od roku 1791 byl zde učitel Pavel Lakmayer za toho

---

³⁷ Školní kronika Hosín, s. 5-6.

³⁸ Školní kronika Hosín, s. 10.

až do roku 1850 museli podučitelé v zimní dobu vyučovat v Chotýčanech a ve Lhoticích a v letním čase chodily děti do své školy, tedy do Hosína.³⁹

Od roku 1833 zde vyučoval Josef Lakmayer a to až do roku 1869, kdy v Českých Budějovicích na odpočinku léta Páně 1873 zemřel. Od roku 1869 byl František Nováček farním učitelem a od roku 1872 řídícím učitelem.⁴⁰

3.7 Vyučované předměty a dopad světových válek

Přestože v roce 1890 děti ze Lhotic a Chotýčan do místní školy nechodily, byla zcela naplněna dětmi.

Nahlédneme-li do rozvrhu vyučovaných hodin na příklad z roku 1889/1890, v první třídě byly tyto vyučovací předměty: mluvnice, čtení, psaní, počty, kreslení, zpěv, tělocvik, vyučování věcné a náboženství.

Druhá třída měla v rozvrhu: počty, náboženství, kreslení, sloh, čtení, zpěv, mluvnici, čtení přírodovědné, psaní, přírodovědu, ruční práce a i zeměpis, dějepis a také čtení mravoučné.

Ve třetí třídě rozvrh obsahoval: počty, mluvnici, čtení, psaní, náboženství, zeměpis, tělocvik, sloh, ruční práce, zpěv, dějepis, měřické tvaroznaectví (pravděpodobně geometrie), kreslení a přírodopis.⁴¹

Pochopitelně, že na kvalitu vzdělávací práce učitelů měla vliv řada faktorů. Především to byla (a stále je) osobnost učitele a počet dětí, které vyučuje. Čím větší je počet dětí ve třídě, tím více kvalita vyučování klesá.

Ve dvacátém století zasáhly do chodu škol obě světové války. V první světové válce museli nastoupit do bojů i učitelé z naší školy, z nichž dva se už nevrátili. Byli jimi Karel Kučera, který padl na srbské frontě a Karel Zimmermann, který padl v Rusku. Jejich jména jsou uvedena na pomníku padlých občanů naší obce.

Po první světové válce vzešly v platnost nové zákony, které se dotýkaly také školství. Bylo dbáno na zdravotní stav žáků a bylo zavedeno povinné očkování proti neštovicím.

---

³⁹Školní kronika Hosín, s. 11-12.

⁴⁰Školní kronika Hosín, s. 12.

⁴¹Školní kronika Hosín, s. 87, 95, 131-132.

Postupně mnoho dětí přestalo navštěvovat hosínskou školu a začalo chodit do občanské školy v Hluboké nad Vltavou a v Českých Budějovicích. Na základě rozhodnutí tehdejšího ministerstva školství bylo v roce 1930 i v Hosíně zřízeno rodičovské sdružení.

Dalším problémem ovlivňujícím mimo jiné i chod školství, bylo vypuknutí druhé světové války. Postižena byla i škola v Hosíně. Již během zářijové mobilizace v roce 1938 byla škola zabráná našim vojskem a vyučování bylo zcela přerušeno.

Později školu obsadili takzvaní národní hosté.

Nakonec se do školy nastěhovali němečtí uprchlíci ze Slezska a ti zde byli až do května 1945.⁴²

Dopad válečného konfliktu s sebou nesl i další pokles počtu žáků.

3.8 Situace po válce

Po druhé světové válce nastalo několik vln migrace obyvatel. Těsně po ukončení bojů odešla řada lidí do pohraničí, kde byl dostatek práce a hlavně lepší podmínky k bydlení. Další migrace nastala v období, kdy se začaly stavět panelové domy v Českých Budějovicích. Na vesnici zůstali jen ti, kteří vlastnili rodinné domky. Ti, kteří bydleli v nájmu, se odstěhovali do nových bytů v Českých Budějovicích. Pochopitelně s rodiči odcházely i děti a tak jich i nadále velice ubývalo. Vše vygradovalo rokem 1974–1975, kdy v celé škole zbylo pouze 8 dětí. Situace vedla k uzavření školy.⁴³

---

⁴² Školní kronika Hosín s. 213-214

⁴³ Školní kronika Hosín s. 464

4 Znovu otevření školy

Škola byla znovu otevřena v roce 1992, ale stále se potýkala s malým počtem dětí, ačkoliv se Hosín rozrostl a to zejména v sedmdesátých a osmdesátých letech o více jak šedesát rodinných domků.⁴⁴

Dnes je škola vybavována obcí a má po materiální stránce vše, co potřebuje k řádnému výchovně-vzdělávacímu procesu.

Vzděláváno bylo ve škole na Hosíně od roku 1599. Do ústavu docházelo tisíce dětí z místní obce i okolních obcí.⁴⁵ S tímto přístupem k výuce a k dětem vůbec mám mnoho zkušeností, neboť jsem výše zmíněnou školu sama navštěvovala. Tenkrát byla škola otevřena jako dvojtřídní a já byla mezi prvními dětmi, které po ukončených letech uzavření ústavu usedly do lavic. Na organizování výuky mám veskrze kladný názor. Každý vyučovací den jsme začínali shromážděním na koberci v zadní části třídy a vyprávěním si zážitků z předešlého dne, teprve potom začala školní výuka. Podobné zahajování dne je dle mého možné v převážně případech, že třídu navštěvuje méně žáků, neboť tak nedochází k velkým časovým ztrátám. Kromě požadavku spolupráce, kladných mezilidských vztahů a jiných se učitelé snažili a dodnes snaží rozvíjet samostatnost dětí a to nejrůznějšími výchovnými i vzdělávacími metodami. O úspěchu metod jsem se přesvědčila jednak porovnáním svých dovedností s dovednostmi některých žáků, se kterými jsem později studovala (k porovnání docházím až nyní, kdy píši tuto práci) a jednak pozorováním během praxí absolvovaných na zdejší základní hosínské škole v rámci vysoké školy.

---

⁴⁴ Obecní kronika, s. 221-275.

⁴⁵ Tamtéž, s. 134.

5 Malotřídní škola

V historické části opírající se o zápisy z kroniky hosínské školy jsme se dozvěděli, že tradice malotřídní školy je velice stará a v určitých časových etapách se proměňuje.⁴⁶

Nejčastější a nejstabilnější je však dvoutřídní škola. První třída - většinou ji učil ředitel školy, který měl první a druhou třídu. Druhá třída – měla ročník třetí čtvrtý a pátý.

Potom mnohé děti odcházely, do měšťanské školy, ale některé také končily docházku.

Hosínská malotřídní škola patřila k vesnici. Jak se měnila tvář vesnice, měnila se i škola. Škola měla i širší kulturní poslání. Podílela se na aktivním přístupu a společném soužití v obci. Tradice, náboženství, ochotnická divadla, místní knihovna, významné oslavy u všech těchto aktivit stál řídicí učitel a škola. Učitel měl řídicí úlohu v obci, byl autoritou pro každé dítě. Jeho práce byla náročná a prostoupená tvořivým hledáním. Musel si promýšlet přípravu práce s několika odděleními ve třídě. Používal tvůrčí nové postupy, které vymýšlel a zkoušel a snažil se o humanistický přístup k dětem. Někteří z vyučujících byli nadšenci, kteří usilovali o vyšší úroveň našeho školství.

Tato škola nesla prvky rodičovského chování, ideály školní a životní dráhy dětí. Škola se snažila být zdrojem radosti patřící k dětství a chtěla dát základ počátečnímu učení dětí. Malotřídní škola přinesla vesnickým dětem příznivé podmínky pro jejich rozvoj i v současné době.⁴⁷

---

⁴⁶Školní kronika Hosín, s. 30-31.

⁴⁷VOMÁČKA, J., *Malotřídní školy*. Liberec:BTI – Centrum, s. r. o., 1995. ISBN 80-7083-170-7. s. 86 – 90.

6 Současná škola

Po uzavření malotřídky v roce 1976 se do objektu školy přestěhovala mateřská škola a od roku 1992, kdy se opět otevřela malotřídní škola, pracují tyto součásti společně v jedné budově.

V září roku 1992 se otevírala základní škola s jedním ročníkem a v první třídě bylo deset dětí, další rok přišlo k zápisu šest dětí. Proto se základní škola upravila na kapacitu patnácti dětí.

V této kapacitě se pak v průběhu let podle počtu dětí a podle ročníků učilo ve čtyřech ročnících. Ředitelka školy učila všechny předměty v základní škole. Mateřská škola přebírala i funkci školní družiny, kterou zajišťovala pro děti, které po vyučování neměly nikoho doma a tak potřebovaly službu – školní družiny.

S nárůstem administrativy a se zrušením školských úřadů se dospělo k právní subjektivitě škol. Ředitel je více úředník než učitel – snižuje se mu přímá pedagogická práce a přibývá administrativní práce. Zavádí se posílání výkazů elektronicky asi dvanáctkrát ročně. Hlásí se různé výkazy a rychlá šetření. Dále se posílají i různé výkazy a statistiky o mzdách.

Nyní škola nutně potřebuje dalšího učitele, neboť i školní družina se přesouvá více na základní školu. Učitelka základní školy pracuje i na část úvazku i jako vychovatelka školní družiny. To vše je placeno normativem na žáka, který je z krajského úřadu tak postaven, aby byly zachovány nárokové složky platu a na tak malé škole jako je ta naše, nejsou nikdy další peníze na ohodnocení učitelů.

V současné době má mateřská škola dvacet pět dětí. Základní škola sedmnáct dětí. Školní družina šestnáct žáků a školní jídelna má kapacitu padesát dětí.

V těchto posledních letech začíná výstavba v obci a tak dochází i ke zvýšení požadavků na umístění dětí do školy a školky. Proto žádají rodiče naší obec o stavební úpravu a přístavbu školy.⁴⁸

---

⁴⁸ Poznátky získané z výročních zpráv.

7 Škola budoucí

V roce 2010, po mnoha jednání s rodiči, se školou, s radou školy, se zastupitelstvem obce a s panem starostou k jednání a přípravě projektu na rozšíření školy.

Nový projekt je rozšířen o dvě herny mateřské školy tak, aby kapacita mateřské školy vzrostla na padesát dětí a základní škola by měla k dispozici dvě třídy a stala se tak dvoutřídní školou.

Zároveň v roce 2010 požádala paní ředitelka o projekt na modernizaci školy od Evropské unie, který byl schválen v dubnu 2011. S tohoto projektu se zakoupí moderní didaktická technika a různé příslušenství, aby škola byla moderní a nesla prvky, které jsou v této době ve školách dostupné.

Všichni doufáme, že se plánované cíle v brzké době uskuteční a škola tak v dalším budoucím období bude zase sloužit pro naše děti.⁴⁹

7.1 Akce školy

- Hasiči
- Besídka ke dni matek
- Rozsvěcování stromku
- Vánoční jarmark
- Besedy o knize (besedy a návštěva místní lidové knihovny)
- Školní výlety
- Vernisáže v Alšově jihočeské galerii – malování pro soutěže - téma
- Soutěže v recitaci, zpěvu, fotbale mezi školami
- Noc ve škole
- Kroužky a zájmová činnost ve Školní družině

---

⁴⁹Poznatky získané z výročních zpráv.

8 Současnost všeobecně

„Obec Hosín se nachází asi 10 km severně od Č. Budějovic a 4 km východně od Hluboké nad Vltavou ve výšce 500 metrů nad mořem. Věž kostela sv. Petra a Pavla je viditelná zdaleka z východní jižní i západní strany. Za dobré viditelnosti lze spatřit celé panorama hor od těch Novohradských přes Blanský les až po západní předhůří Šumavy. Samotný Hosín obývá cca 460 obyvatel ve 185 převážně rodinných domcích. Většina obyvatel dojíždí do zaměstnání do Č. Budějovic, se kterým má autobusové i vlakové spojení. Je zde základní a mateřská škola, obchod se smíšeným zbožím, dvě pohostinství a kulturní dům se sálem. K občanské vybavenosti patří vodovod a plynovod. K Hosínu patří od r. 1964 i 4 kilometry vzdálená obec Dobřejšovice s cca 200 obyvateli. Stavební dominantou obce je kaplička postavená v letech 1870 a 1871, která je zasvěcena sv. Janu Nepomuckému a budova bývalé školy, kde je nyní v provozu pohostinství se sálem. K vybavenosti patří též vodovod. V roce 2005 byla vystavěna čistírna odpadních vod.⁵⁰ V současné době se obec stále rozrůstá díky stavebním pozemkům, které jsou stále v prodeji.

8.1 Základní škol

„Základní škola je jednotřídní, pracujeme s dětmi 1., 2., 3. a 4. ročníku. Starší děti přecházejí podle přání rodičů do škol v Českých Budějovicích. Kapacita naší školní třídy je stanovena na patnáct dětí. Jsme školou rodinného typu, zaměřujeme se při práci na individuální přístup a rozvoj osobnostních složek dítěte. Máme zpracovaný Školní vzdělávací program " Škola pro děti "⁵¹. Učí se podle něj již čtvrtý rok. Pedagogové se snaží co nejlépe přizpůsobit ŠVP požadavkům žáků a tak jej stále dotváří.⁵²

Součástí školy je i školní družina.

V odpoledních hodinách probíhají kroužky:

---

⁵⁰ http://www.hosin.cz/htmlvse/soucasnost_str.htm

⁵¹ Tamtéž

⁵² Tamtéž

1/ Náboženství

2/ Výpočetní technika

3/ Krouže k anglického jazyka

4/ Výtvarný kroužek

5/ Kroužek angličtiny⁵³

8.2 Mateřská škola

Mateřská škola je jednotřídní, pracuje s dětmi od 3 let do 6 let. K dispozici mají krásně vybavenou hernu s různými koutky pro zájmové oblasti dětí. Školní vzdělávací program se jmenuje "**Poznááme přírodu**" navazuje na roční období a prochází všemi výchovnými složkami.⁵⁴ Stejně jako pedagogové základní školy, tak i učitelky mateřské školy se u dětí snaží rozvíjet samostatnost.

---

⁵³ <http://www.skolahosin.cz/index.php?nid=6838&lid=CZ&oid=1123434>

⁵⁴ <http://www.skolahosin.cz/index.php?nid=6838&lid=CZ&oid=1123438>

8.3 Zajímavosti

Karel Weis vzpomíná a popisuje návštěvu Ruského cara Alexandra I. Na Hluboké po bitvě u Lipska, kdy zde byl hostem Schwarzenberků. Tehdy, jak je známo, car se svou družinou zavítal na procházce na Hosín a spatřil chalupníka Vavřince Fajtla, jak vyorává se svými voly brambory, požádal jej o svolení vyorat jeden pruh a za to jej obdaroval penězi. Je několik tvrzení, kolik vlastně Vavřinec Fajtl od cara dostal.

„Roku 1815 dne 16. Oktobr, přijel ruskej císař Alexander v ½ 8 mé hodině na noc při fagulích s knížetem Karlem na Hlubokou, a na to dne 18. Ve ¾ na 12 byla v kostele držena pro něj zpívaná mše svatá a pak Te Deum Laudamus na památku vítězství u Leibziku od roku 1813 s francouzy, když vojna byla, a na odpoledne byl Wasser-Jagt a Štvanice v starej oboře, při kteréžto bylo lidu hrozná síla ze všech stran na podívanej a skoro půl Budějč. Na to dne 19. na odpoledne jel císař na špacír k Hosínu s kněžnami a u Vívarky u lesa vyorával Vavřinec Fajtl chalupník z Hosína brambory na svém jiterním poli, ku kterémuž přišel císař Ruský Alexandr s kněžnami a vyoral jeden šnorek sám svýma rukama a Fajtl mu poháněl, a kněžny sbíraly brambory. a druhý den musel ten chalupník k němu do zámku a obdržel od něj pět dukátů, což v šajnech třista zlatých vynášelo. Od tohoto vorání car šel car skrz Hosín pěšky okolo školy s kněžnami, a pak jel z Hosína do Hrdějč a tam v hospodě sobě holbu piva nechal nalít a kněžnám holbu smetany, a dal za to deset zlatých v šajnech. Dne 17. byl na šívku v Purkarci, a tam u myslivce na zahradě jedl brambory, který sobě s Hluboký vezl, a tam u myslivce Japerta vařit nechal.“⁵⁵

---

⁵⁵WEIS, K. *Český jih a Šumava v písni*. Praha: 1929.

Závěr

„Co potřebuje malé dítě?

Mnoho věcí, ale ze všeho snad nejvíce jistotu ve vztazích ke svým lidem.“

Prof. Dr. Zdeněk Matějček, Csc.

Malé děti, které chodí do mateřské školy a následně do základní školy v obci. Získávají svůj vztah k domovu. Je to místo, kde se narodily a je to prostředí, které od malička znají a mají tu své kamarády a rodinu, na jež se mohou spolehnout.

Práce mě velmi obohatila, protože jsem se více dozvěděla o své obci v dostupných kronikách i o Základní škole v Hosíně. Avšak celý proces bádání byl ztížen ne zrovna vyhovujícím dostatkem publikací a zdrojů vůbec.

Cíle stanovené v mé práci jsem splnila. Zjistila jsem odpovědi na otázky. Kdo ve škole vyučoval a jakým předmětům se vyučovalo. Kolik dětí docházelo do školy. Jaké předměty byly vyučovány. Jaká byla situace například po roce 1851? Kdo byl členem školní rady či jaký vliv měly na chod školy obě světové války? -

Rovněž mne zajímala odpověď na otázku, jak se vyvíjela malotřídní škola.

Vazba na obec Hosín mi v budoucnu umožní, že se budu i nadále zajímat o dění v obci a o místní škole.

Cílem práce bylo nastínění situace vývoje školy na Hosíně od 19. století o literatuře, která by se zabývala tímto tématem, byla pouze ve školní kronice, která také není úplná. Snažila jsem se popsat historický vývoj dané školy. Má práce začíná historií obecného školství po roce 1848, následuje kapitola o obsahu vyučování, o vzdělávání budoucích učitelů, následující kapitola je věnována obci Hosín. Dále jsem se zaměřila na konkrétní školu, která byla obsahem mé celkové práce.

Kronika, na kterou jsem se odkazovala, byla pouze od roku 1880 a předchozí památná kniha, byla ztracena a velmi mě mrzí, že jsem nedohledala více informací o předchozí historii před rokem 1880. Největší zajímavostí, která se dochovala před rokem 1880, byl seznam ředitelů či řídících učitelů od roku 1599 po současnost. Škola byla od tohoto roku po současnost několikrát přestavena a modernizována. Navštěvovali jí

i přiškolené obce, neboť tato škola byla jediná v blízkém okolí. Na této škole se vystřídalo spoustu učitelů a podučitelů z celého kraje.

V úvodu jsem si zadala mimo jiné i cíl zjistit podučitele vyučující zde od roku 1806 do roku 1975. Podařilo se mi zjistit pouze jejich jména do roku 1969, neboť více záznamů školní kronika neposkytuje.

Nejvíce jsem se zabývala současnou školou, ve které se zmiňuji i o mateřské škole, a o obci v současné době. Základní školu v současnosti navštěvuje, oproti minulosti, poměrně menší počet dětí a tato skutečnost je dána i tím, že v původních přiškolených obcích nyní vznikly samostatné školy, a tím se snížil počet dětí na základní škole Hosín. Tato škola se zaměřuje na rozvoj dítěte v moderním světě, neboť stále přibývají materiální pomůcky, které jsou pro dnešní dobu nezbytné. Děti, díky současné škole, mají možnost docházet do školních kroužků, kde mají širokou škálu nabídek, které se pořád rozšiřují. Škola také přispívá k obecním akcím. Mezi ně patří zdobení vánočního stromku, zpívání koled, masopust a další zajímavé akce.

Na závěr chci podotknout, že i když se rozvíjejí internetové stránky a stále se doplňují informace do kroniky, informací není stejně mnoho. Doufám tedy, že se tato situace změní a budou vznikat nové spisy o současné škole. Na této práci se mi podařilo shrnout historii školy v Hosíně, ale zároveň se mi nepodařilo dohledat informace před rokem 1880. Důvod uveden výše.

Seznam použitých zdrojů

Písemné zdroje:

Školní kronika Hosín

Obecní kronika Hosín

Tištěné zdroje:

PROKOPOVÁ, Zdeňka. *Ševětín Hosín Dolní Bukovsko*. České Budějovice, 1997. ISBN 80-238-1189-4.

VÁŇOVÁ, Růžena a kol., *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha, 1992. ISBN 80-7066-607-2

KOZÁK, Pavel. *Tajemná místa na samém jihu Čech*. Praha 1999

KOVAŘ, Daniel, *Českobudějovicko II. Pravý břeh Vltavy*. České Budějovice, 2008. ISBN 978-80-86829-41-8.

JŮVA, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Brno, 2003. ISBN 80-7315-062-X.

WEIS, K. *Český jih a Šumava v písni*. Praha: 1929

Internetové zdroje:

www.hosin.cz

<http://www.skolahosin.cz/index.php?nid=6838&lid=CZ&oid=1123434>

<http://www.skolahosin.cz/index.php?nid=6838&lid=CZ&oid=1123438>

http://www.hosin.cz/htmlvse/soucasnost_str.htm

Seznam příloh

- Obr. 1. Rozdělení hodin v učební osnově v roce 1874
- Obr. 2. Rozdělení hodin v učební osnově v roce 1885
- Obr. 3. Učební plán z roku 1915
- Obr. 4. Sčítání lidu v roce 1890 (část 1)
- Obr. 5. Sčítání lidu v roce 1890 (část 2)
- Obr. 6. Sčítání lidu v roce 1890 (část 3)
- Obr. 7. Počet dětí ve škole
- Obr. 8. Rozvrh hodin
- Obr. 9. Rozvrh hodin
- Obr. 10. Školní budova č. p. 41
- Obr. 11. Současná budova školy i s kostelem
- Obr. 12. Výlet u hasičů v Českých Budějovicích
- Obr. 13. Školní výlet na raftech
- Obr. 14. Besídka – Den matek
- Obr. 15. Noc ve škole
- Obr. 16. Karneval
- Obr. 17. Seznam učitelů od roku 1599
- Obr. 18. Seznam podučitelů od roku

Přílohy

ho, co je potřebné a užitečné, zejména pak inovacemi prováděnými mechanickým přidáváním nových poznatků, aniž by docházelo k přestrukturování dosavadních poznatkových systémů. Přeměra učební látky byla i důsledkem tzv. cyklického osnování (viz dále).

Rozdělení hodin v učební osnově osmitřídni školy obecné v roce 1874 42)

Učební předměty	r o ě n í k						r o ě n í k			
	1.	2.	3.	4.	5.	celkem	6.	7.	8.	celkem
náboženství	1	1	2	2	2	8	1	1	1	3
jazyk vyuč.	12	10	9	9(8)	6(5)	46(44)	4	4	3(4)	11(12)
zeměpis-dějepis	-	-	1	2	3	6	3	3	3	9
přírodopis	-	-	1	1	3	5	2	2	2	6
přírodopyt	-	-		2	2	2	6			
počty	6/2	4	4(3)	4(3)	4(3)	19(16)	4(3)	4(3)	4(3)	12(9)
měřičtví a rýs.	-	-	-	-	1	1	3(1)	3(1)	3(-)	9(2)
kreslení od ruky	-	2/2	2/2	2	2	6	4(3)	4(3)	6(3)	14(9)
psaní	-	2	2	2	2(1)	8(7)	1	1	-	2
zpěv	2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	5	1	1	1	3
tělocvik	2/2	2/2	2	2	2	8	2(1)	2(1)	2(1)	6(3)
ženské ruční práce	-	-	(3)	(3)	(3)	(9)	(4)	(4)	(6)	(14)
	18	20	23	25	26	112	27	27	27	81
	(18)	(20)	(25)	(26)	(26)	(115)	(26)	(26)	(26)	(78)

V závorce počet hodin pro dívky.

Výnosem z 3.4.1877 č. 528 se počet hodin náboženství zvýšil na 2.

Jak je patrné, lišil se počet vyučovacích hodin u chlapců a u dívek nejprve ve prospěch chlapců, v posledním třiletí došlo k vyrovnání. Ženské ruční práce byly dotovány poměrně vysokým počtem hodin, které byly získány redukcí v hlavních naukových předmětech, v kreslení, psaní a tělocviku. Diferencovaný přístup k oběma pohlavím je v daném případě výrazem diskriminace ženského vzdělání svědčící o preferování role matky a hospodyně před ostatními rolemi ženy, v zásadě nepřepokládající kvalifikované, o vyšší studium opřené zaměstnání ženy. Reálím se vyučovalo až od 3. ročníku, a to tak, že přírodopytu a přírodopisu bylo ve 3. až 5. ročníku vyučováno jako jednomu předmětu (zeměpis a dějepis tvořily jeden vyučovací předmět i v 6. až 8. ročníku).

k osnovám je uvedeno, že osnovy využívají zásad formulovaných pátou zemskou učitelskou poradou v roce 1908! (Kádner vedle toho uvádí, že při koncipování osnov byly využity závěry konferencí školských odborníků konaných od roku 1913.⁴⁶⁾

Rozdělení hodin v učební osnově obecných škol v roce 1885⁴³⁾

Učební předmět	Třída	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Poznámky
	Školní rok	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
náboženství		2	2	2	2	2	2	2	2	
vyučovací jazyk		12	10	9	9	6	4	4	3	
zeměpis		-	-	1	2	3	3	3	3	
dějepis		-	-							
přírodopis		-	-	} 1	} 1	} 3	2	2	2	
přírodopis		-	-				2	2	2	
počty a měřické tvary		6/3	4	4x	4x	4x	5xx	5xx	5xx	x pro dívky 3 hod. xx "-"- 4 "
kreslení		-	2/2	2/2	2	2	4x	4x	6x	x pro dívky 3 "
psaní		-	2	2	2	2x	1	1	-	x pro dívky 1 "
zpěv		2/2	2/2	2/2	2/2	2/2	1	1	1	
tšlocvik oblig. chlap.		2/2	2/2	2	2	2	2x	2x	2x	x pro dívky neobl. 1 hod.týdně
ruční práce oblig. dívk.		-	-	3	3	3	4	4	6	
tyden. počet hodin pro chlapce		19	21	23	25	25	26	26	27	
pro dívky		19	21	25	27	26	27	27	28	

Konstatuje ovšem i to, že k vypracování návrhu, ev. ke spolupráci na návrhu byl vyvován Ústřední spolek českého učitelstva, že však tento materiál nebyl využit - protože nebyl podán v přijatelné formě.⁴⁷⁾ Svědčí to mj. o byrokratizmu ve škol-
ské politice a o neochotě respektovat stavovské učitelské organizace. Může však
jít i o postoj získaný negativními zkušenostmi v souvislosti s přípravou osnov
z roku 1874 - viz. Důvody k otálení v podstatě byly - soudíce dle podoby učební-
ho plánu a osnov - i když jedinou na první pohled patrnou výraznější změnou ve
srovnání s předchozím stavem bylo zavedení vlastivědy od třetího ročníku.

Tento nový předmět nebyl však jen prostým sloučením dosud samostatných
předmětů (zeměpisu a dějepisu, přírodopisu a přírodopisu), ale byl předmětem
integračním, tedy kvalitativně vyšším celkem s výraznou logickou strukturou. Ne-
jenže do značné míry řešil problém přeměry učiva, ale byl i výrazem pronikání

Umístění obcí v Moravě
při sčítání lidu dne 31. prosince 1890.
bylo 73 úseč a 545 obyvatelů.

číslo úseče	Jméno majetníka	usedlost	výměra pole
1	Levl Janub	rolník	23 jiter 1015 ⁰⁰
2	Zemanova	chalupník	12 jiter 593 ⁰⁰
3	František Václav	rolník	26 jiter 1432 ⁰⁰
4	Bláha frant.	rolník	29 jiter 250 ⁰⁰
5	Kores frant.	rolník	23 jiter 1287 ⁰⁰
6	Nesedy Janub	najemník	— —
7	Jarolím Janub	rolník	41 jiter 658 ⁰⁰
8	Dušek frant.	chalupník	14 jiter —
9	Dajtl Tomáš	chalupník	8 jiter 1260 ⁰⁰
10	Čížek Jan	chalupník	8 jiter 607 ⁰⁰
11	Brašnička Martin	rolník	77 jiter 636 ⁰⁰
12	Bláha Tomáš	rolník	34 jiter 1275 ⁰⁰
13	Díková Anna	selva	23 jiter 1166 ⁰⁰
14	Klepal frant.	chalupník	2 jiter 285 ⁰⁰
15	Benda Vojtěch	rolník	22 jiter 660 ⁰⁰
16	Šiška Janub	najemník	— —
17	J. Krátek Ferd.	děkan	— —
18	Levl Václav	rolník	23 jiter 1220 ⁰⁰
19	Brašničkova Marie	chalupník	4 jiter 1454 ⁰⁰
20	Bíca Jan	najemník	— —
21	Grubos Jan	domkář	— —
22	Šumberů dědič	chalupník	14 jiter 915 ⁰⁰

Obr. 4. Sčítání lidu v roce 1890 (část 1)

1890.	23.	Meubauer Martin	chalupník	2 pítar	10050°	97
	24	Slama Vojtěch	rolník	22 pítar	4600°	
	25	Hrubý Janub	chalupník	12 pítar	14140°	
	26	Kubata Janub.	rolník	26 pítar	14820°	
	27	Hubánek Janub.	rolník	25 pítar	4540°	
9 pole	28	Klimes Janub	chalupník	4 pítar	11350°	
100°	29	Hejda Janub	chalupník	7 pítar	14550°	
5430°	30	Janec Tomáš	chalupník	2 pítar	7250°	
4220°	31	Lenc Janub	chalupník	6 pítar	6240°	
2500°	32	Klepál Jan	kovář obc.	—	—	
2870°	33	Ondok Václav	výminkář	—	—	
	34	Ondok Václav	rolník	66 pítar	2800°	
6580°	35	Kánka Janub	nájemník	—	—	
	36	Klepálova Kateř.	chalupnice	7 pítar	9750°	
2600°	37	Klepál Václav	chalupník	2 pítar	910°	
6670°	38	Holub Tomáš	rolník	25 pítar	4140°	
6360°	39	Andolnice	obecná	—	—	
7250°	40	Kubec Janub.	nájemník	—	—	
4660°	41	Mováček Janub.	škola	—	—	
2850°	42	Hadač Janub	domkář	—	4120°	
6600°	43	Plabinka Tomáš	domkář	1 pítar	11100°	
	44	Prokop Martin	domkář	1 pítar	—	
	45	Klepálova Marie	domkářka	—	—	
2200°	46	Babinec Matěj	domkář	2 pítar	—	
4540°	47	Pichava Eleanora	domkářka	—	—	
	48	Hejda Jan	domkář	—	—	
	49	Franchova Veronika	domkářka	—	—	
9150°	50	Motyl Janub	domkář	—	—	

Obr. 5. Sčítání lidu v roce 1890 (část 2)

51	Hejda Václav	domkář	-	-
52	Lourencová	nájemní	-	-
53	Frška Josef	nájemní	-	-
54	Líka Martin	domkář	-	-
55	Holub Vojtěch	domkář	-	-
56	Frnková Marie	domkářka	-	-
57	Blaha Jan	domkář	-	-
58	Štá Jan	hlídač dráby	č. V	
59	Štařík Martin	hlídač dráby	č. VI.	
60	Šerpálec Tomáš	hlídač dráby	č. VII. 2	
61	Bemisek Josef	hlídač dráby	č. VIII. 6	
62	Ryba Josef	hlídač dráby	č. IX.	
63	Rokusek Jan	hlídač dráby	č. X.	
64	Hejda Matěj	domkář	2 písty	12754
65	Šulista Jan	domkář	-	-
66	Šama Jan	domkář	-	-
67	Benda Tomáš	domkář	-	-
68	David Jan	domkář	-	-
69	Šaier Václav	domkář	-	-
70	Urdon Jan	domkář	-	-
71	Koreš Jan	domkář	-	-
72	Šulista Martin	domkář	-	-
73	Šajst Jan	domkář	-	-

Farmi obec při sčítání lidu dne 3/12 1890		
sesta v obci a následující osady:		
1. Mosín	73 čísel a	546 obyvatelů
2. Borek	19 čísel a	179 obyvatelů
3. Hrdějice	49 čísel a	389 obyvatelů
4. Pátovic	16 čísel a	224 obyvatelů
5. Dobřejice	69 čísel a	464 obyvatelů
6. Lhotice	41 čísel a	238 obyvatelů
7. Lhotičany	38 čísel a	270 obyvatelů
		<u>2310</u>

Obr. 6. Sčítání lidu v roce 1890 (část 3)

VI. Školní mládež dle tříd.

Třída	Počet		Učernom	Třídní učitel
	hochů	dívek		
I.	40	42	85	Jan Bláček
II.	45	41	86	Frant. Nováček
III.	37	44	81	Jak. Svobodný

Počet dětí na konci škol. r. 1889/90

VII. Dle přiškolovaných míst.

Obec:	počet domů	Počet		Učernom.
		hochů	dívek	
Hosín	72	48	40	94
Hrdějice	40	22	28	60
Opátovice	14	9	5	14
Tobřežice	69	38	46	84

Dne 15. září 1889 byl vykonán zápis škol. mládeže.
 Dne 16. září počal školní rok 1889/90 slavnými službami
 Božími s Nem. Sch. Spiritus. To nich odvedena byla
 mládež do tříd, kde přečten jí byl disciplinární
 ní řád, oznámen seznám knih, sešitův a ostat-
 ních potřeb školních.
 Dne 4. října 1889 oslaveny jmeniny S. Vel. pisáře
 Pána slavnými službami Božími.

Obr. 7. Počet dětí ve škole v roce 1889

Rozvrh hodin 1899 - 1900.

I.

	1/9 - 1/10	1/10 - 1/11	1/11 - 1/12	12	13	14	15	16 - 17
<i>Pomálek</i>	počty cvič.	čtení naps.		Národní výcvikovní	čtení naps.	čtení		
<i>Mlýnský</i>	mluv. mluv. cvič.	mluv. mluv. cvič.	kreslení	čtení naps.	čtení	zpěv		
<i>Převrta</i>	počty cvič.	čtení naps.		čtení naps.			psaní	
<i>Čáslav</i>	počty cvič.	čtení naps.		čtení naps.				
<i>Čáslav</i>	počty cvič.	čtení naps.		čtení naps.				
<i>Čáslav</i>	počty cvič.	čtení naps.		čtení naps.				
<i>Čáslav</i>	počty cvič.	čtení naps.		čtení naps.				
<i>Čáslav</i>	počty cvič.	čtení naps.		čtení naps.				

II.

<i>Pomálek</i>	počty	nábož.	psaní	stoh	čtení r. d.	číslo cvič.	
<i>Mlýnský</i>	mluvnice	příroda věda	čtení přírodopis	počty	zpěv	ruční práce	
<i>Převrta</i>	počty	mluvnice	psaní	čtení	kreslení	zpěv	
<i>Čáslav</i>	země-dějepis	čtení mravouč.	nábož.	čtení slohové	číslo cvič.	ruční práce	
<i>Čáslav</i>	počty	čtení mluvnické na slohových článcích	kreslení	mluvnice a ručnické	číslo cvič.		

III.

<i>Pomálek</i>	počty	roměpis	nábož.	čtení r. d.	psaní	zpěv	
<i>Mlýnský</i>	mluvnice	přírodopis	počty hoř. ruc. práce 1-12	stoh	čtení přírodopis	číslo cvič.	
<i>Převrta</i>	měřičné kuzarizual.	mluvnice	čtení zjedlason	dějepis	kreslení	ruční práce 1-4	
<i>Čáslav</i>	mluvnice	kreslení	stoh	počty	čtení a deklamace	číslo cvič. hoř.	
<i>Čáslav</i>	počty	čtení mluvnické na slohových článcích	nábož.	přírodopis	psaní	zpěv	

Obr. 8. Rozvrh hodin

VIII. Rozvrh hodin.

I. třída.

	8½	9½	9½	10½	11	11½	12½	1½	1½	2½	3
Pomocná	1 Počty	coric	Černí např.		Křeslem		Černí např.	Černí např.	Černí např.		Žpou
	2 coric	Počty	coric mlau.	Černí			opř.	mlau.	opř.	Černí	
Měry	1 Počty	coric	Náboženství				Nyč.	piam	Fiam		
	2 coric	Počty					věcné	Černí			
Měry	1 Černí např.	Nyč.	Fiam				Černí křesl.	např.	Telocor		
	2 coric mlau.	mlau.	věcné				opř.	Černí mlau.			
Přes	1 Počty	coric	Náboženství				Nyč.	křesl.	např.	Černí	
	2 coric	Počty					věcné	mlau.	Černí	coric mlau.	Žpou
Přes	1 Počty	coric	Černí např.		Křeslem		např.	Nyč.	křesl.	Černí	
	2 coric	Počty	opř.	mlau.			mlau.	věcné	Černí	coric mlau.	Telocor

II. třída.

Pomocná	Počty	Náboženství	Křeslem	Šloh	Černí k. d.	Žpou
Měry	Počty	Mluvnice	Černí přírod.	Mluvnice	Fiam	Telocor
Měry	Mluvnice	Přírodověda	Kněží práce	Černé dějepis	Křeslem	Žpou
Přes	Počty	Mluvnice	Náboženství	coric slohová	Telocor	Kněží práce
Přes	Počty	Černí mluvnice	Fiam	mluvnice	Telocor	

III. třída.

Pomocná	Počty	Černépis	Nábož.	Černí k. d.	Fiam	Telocor
Měry	Mluvnice	Přírodopis	Počty, kněží práce	Šloh	Černí přírodopis	Žpou
Měry	Měřítko aritmet.	Mluvnice	Černí opř. slohová	Dějepis	Křeslem	Kněží práce
Přes	Mluvnice	Počty	Křeslem	Černí	Fiam	Telocor
Přes	Počty	Mluvnice	Nábož.	Přírodopis	Šloh	Žpou

Obr. 9. Rozvrh hodin

u. Kříplová, L. Zuberová a V. Sobál.

V. Sobál odejde do b. p. v. s nedodržetím
profesionu pro svůj věk a nepřiměřené
chorávi, které by mělo škodlivý vliv na
ostatní děti.

Zahradě Děti pečovaly zeleninu a koření na škol
zahradě. Vynos byl mezi ně rozdělen.
Žáci se také účastnily brigády v lesní škole.
Na tuto práci každý dostal 5 Kčs.

Obr. 10. Školní budova č.p. 41

Obr 11. Současná budova školy i s kostelem

Obr. 12. Výlet u hasičů v Českých Budějovicích (2010)

Obr. 13. Školní výlet na raftech (2010)

Obr. 14. Besídka (2010)

Obr. 15. Noc ve škole (2010)

Obr. 16. Karneval (2010)

Seznam řídících učitelů od roku 1599 po současnost (Obr. 17)

Od roku 1599 byl Mathius, rektor Hosínský

Od roku 1650 byl Jan Burian Perner, rektor

Od roku 1662 byl Jan Heiwich Mertz, rektor

Od roku 1670 byl Anton Ludvík Lybych, kantor

Od roku 1674 byl Šimon Bukač, kantor Hosínský

Od roku 1679 byl Jiljí Motal Jemnický, kantor

Od roku 1681 byl Lukáš Jan Zelenka, kantor Hosínský

Od roku 1730 byl Ludvík Straka, kantor

Od roku 1745 byl Josef Benda, kantor

Od roku 1768 byl Jan Šubert, kantor

Od roku 1772 byl Matouš Lakmayer, kantor

Od roku 1784 byl Anton Lakmeyer, kantor

Od roku 1791 byl Pavel Lakmayer

Od roku 1833 byl Josef Lakmayer do roku 1869, zemřel roku 1873 v Českých Budějovicích

Od roku 1869 byl František Nováček farním učitelem, od roku 1872 řídícím učitelem do roku 1898/99

Od září roku 1899 byl Jan Černocho, řídící učitel

Od října roku 1926 do září 1930 byl Josef Kolář, zastupující řídící učitelka od září 1930

Ludmila Komedová

Od srpna roku 1931 byl Jaroslav Sezemský, který zemřel v květnu 1934

Od října roku 1933 byl zastupující řídící učitel Václav Fried

Od září roku 1935 byl Josef Vrhel, řídící učitel, kvůli nemoci pověřen správou školy

Rudolf Horažďovský. Od února roku 1949 se vrací zpět Josef Vrhel, řídící učitel

Od října roku 1949 byla Marie Bártů, ředitelka

Od září roku 1962 byla Růžena Lukášová, prozatímní učitelka

Od září 1963 Ladislav Kostohryz, ředitel do června roku 1974

Od září 1974 Jitka Šináklová, ředitelka do června 1975

Od září roku 1992 Jordánová, ředitelka až doposud

Seznam vyučitelů působících na škole v Hosíně (Obr. 18)

„Jan Štětka od roku 1808

Václav Štastný od roku 1814

Josef Bockfuz od roku 1826

Josef Lakmayer od roku 1829

Martin Dvořák od roku 1833

Karel Lakmayer od roku 1845

Jan Bednář od roku 1847

Karel Lakmayer od roku 1864

Christian Kuželka od roku 1871

Ludvík Brieh od roku 1872

Jan Beran, Jan Vaněček od roku 1873

Jan Zelenka od roku 1881

Karel Fabian, Jan Zelenka od roku 1885

Václav Dragoun, Jakub Kopecký, Jan Zelenka, Jakub Svobodný od roku 1887

Jan Blažek   *od roku 1889*

Richard Fried   *od roku 1891*

Jan Horký, Jan Bílek   *od roku 1895*

Vojtěch Zajíček, Václav Martínek   *od roku 1897*

Josef Vobořil, František Huncel   *od roku 1900*

Josef Kolář, Václav Lang   *od roku 1901*

Marie Šrámková, Jan Kindlman   *od roku 1903*

František Vančura   *od roku 1906*

Vojtěch Bohoněk   *od roku 1911*

Alžběta Baloušková, Karel Kučera   *od roku 1913*

Božena Černochová   *od roku 1914*

Karel Zimmermann, Kateřina Blažková, Růžena Matasová   *od roku 1915*

Emanuel Sláma, Eliška Musilová   *od roku 1917*

Karel Hlava, Vojtěch Bohoněk, Alois Procházka   *od roku 1919*

Miroslava Špičková   *do roku 1921*

František Svobodný, Karel Hlava, Marie Mezková, Karla Picková   *od roku 1922*

Marie Princová, Marie Šejnová, Bohuvěra Lebedová, Božena Černochová
od roku 1924

Bedřich Bartuška, Vojtěch Trost, Ludmila Komedová   *od roku 1926*

Anna Novotná   *od roku 1929*

Jaroslav Kolář   *od roku 1930*

Václav Fried, Marie Kotálová   *od roku 1931*

Růžena Soukupová   *od roku 1932*

Vlasta Hajná   *od roku 1933*

Marie Kotálová   *od roku 1934*

Blažena Piazzová, Anna Lexová od roku 1935

Vlasta Búrgerová, Blahoslava Kamišová, Albína Holasová od roku 1939

Marie Součková, Bohumila Štvrtníková od roku 1941

Bohumila Poláková, Rudolf Horažďovský od roku 1946

Anna Šimková od roku 1949

Marta Peřinová od roku 1955

Lubomíra Landová od roku 1957

Marie Jozová od roku 1958

Zdeňka Šulistová, Milada Mojhová od roku 1960

Zdeňka Šulistová od roku 1961

Jana Petráchová od roku 1962

Růžena Martincová od roku 1964

Marie Krajíčková, Růžena Martincová od roku 1967

Jana Kabelková, Růžena Martincová od roku 1969

ABSTRAKT

JORDÁNOVÁ, V. *Počátky vzdělávání na Hosíně*. České Budějovice 2011. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedry pedagogiky. Vedoucí práce Z. Svobodová.

Klíčová slova: Historie obce, současný stav školy, žactvo a kantoři, poválečné období, současnost.

Bakalářská práce nastiňuje historický vývoj a počátky školy v obci Hosín u Českých Budějovic od roku 1880. Jednotlivé kapitoly vypovídají o stavu nejen školní budovy, ale taktéž o počtu učitelů, kteří na škole pedagogicky působili. A samozřejmě i o počtu žáků, jež zdejší školu navštěvovali i v průběhu dalších let v 19. století až do současnosti. Důležitou informací této práce je, že budova místní malotřídní školy neslouží jen dětem mladšího školního věku, ale navštěvují ji i děti předškolního věku, jelikož je v budově zřízena i jedna třída mateřské školy.

V práci jsou také zmíněné změny školství ve válečných a poválečných obdobích, které neblaze ovlivnily další vývoj místní školy. K práci patří příložené přílohy, které obsahují fotografie školy nejen z dob minulých, ale také ze současnosti, na nichž je vidět jistý pokrok.

Abstract

Origins of education in the village Hosín

Key words: History of the village, the current stage of the school, pupils and teachers, post war era, present status

The bachelor work outlines the historical development and origins of the school in the village Hosín near České Budějovice since the year 1880. Individual chapters mention the status of the building, numbers of pupils and likewise the numbers of teachers who taught there in the past. And there are of course mentioned numbers of pupils who attended the school from the 19th century till now. The very important information of this work is, that the building of this school is not used only for scholastic education, but for pre – school education too – there is one kindergarden class.

There are also mentioned changes in the educational system during the wars and in the post war era which have influenced development of this school. To this work are enclosed attachments which contain pictures of the school from the past but as well from the present, where could be seen progress.

